

Censor censurat

El *Diccionari de la literatura catalana* s'oblida d'indicar que l'eclesiàstic Jaume Barrera i Escudero (Barcelona, 1879-1942) va ser director de la revista catòlica *La hormiga de oro* i censor de llibres de la Cúria episcopal de Barcelona, amb l'elaboració d'uns informes propis no sols d'un censor eclesiàstic sinó també d'un crític de la literatura, molt sovint –es considera– d'un valor literari superior al de les obres que examinava.

Fan tanoca Marguerite

Quaderns Crema-Lluís Maria Todó fan dir a Simenon, en la novel·la *El gat*, aquesta bajanada: “Marguerite no va encendre foc a la sala. Potser no hi havia llenya asclada al celler, perquè feia tres dies que s'havien acabat les reserves”. Home, clar que no hi havia llenya al celler si estava segura que feia tres dies que s'havien acabat les reserves! El que diu Simenon que Marguerite pensa és: “Potser no hi havia llenya asclada al celler perquè, després de tres dies es devien haver acabat les reserves”. (“Peut-être n'y avait-il pas des bûches dans la cave car, depuis trois jours, la provisions devait être épuisée”).

Queden retratats

Tots els traductors d'*A través del mirall*, diuen que Alcía retingué l'escena del genet, amb el sol ponent brillant sobre els cabells i l'armadura, i el cavall pasturant l'herba, com si es tractés d'un quadre (“picture”). Segons labutxaca-Savador Oliva, d'una fotografia.

Greda arcaica

El DIEC1 i 2, que tenien l'objectiu d'actualitzar el diccionari Fabra, mantenen que la greda és una “argila sorrenca d'un color blanc blavós emprada principalment per a treure taques i desengreixar draps.” Ja en temps de Fabra servia també per a fer terrissa, i, actualment, com a material de la construcció.

La tercera germana Brontë, Anne, ens arriba, finalment, amb 'La llogatera de Wildfell Hall'

La tercera germana Brontë, Anne (1820-1849), ens arriba després de les altres dues, Emily Jane (1818-1848) autora de *Cims borrascosos* (*Wuthering Heights*), traduïda per Montserrat de Gispert, i Charlotte (1816-1855), autora de *Jane Eyre*, traduïda per M. Dolors Ventós. El Gall Editor acaba d'editar-li *La llogatera de Wildfell Hall*, ambiciosa narració d'una seixantena de pàgines publicada el 1848, un any abans de la desaparició de l'autora, morta de tuberculosi als 29 anys d'edat.

Anne Brontë també és autora d'una segona novel·la, *Agnes Grey*, i d'un conjunt de poemes que van aparèixer el 1846 conjuntament amb els de Charlotte i Emily Jane. La seva obra narrativa és fruit de les seves experiència com a institutriu de nens de famílies importants.

Les novel·les de la germana petita de les Brontë no són tan conegudes com les de les seves germanes però el traductor, Joan Antoni Cerrato, considera que avui dia la que s'acaba de traduir al català pot ser considerada la més rellevant de les escrites per les tres germanes, i la que ha resistit més bé el pas del temps.

La novel·la, diu el traductor a la introducció, sacsejà el món victorià amb la seva història franca i apassionada d'una dona que lluita desesperadament per la seva independència. El seu tractament agosarat del tema de la igualtat de drets de la dona, en una època en què les convencions dictaven submissió, propicià que sovint hagi estat considerada com a primera novel·la feminista de pes. La protagonista, Helen Huntingdon, decideix abandonar el seu brutal i alcohòlic marit i fuig amb el seu fill petit per viure una existència independent a la possessió llogada de Wildfell Hall. Llavors adopta un nom fictici i es guanya la vida amb les seves pintures.

El lector odia el marit, Arthur Huntingdon, per cruel i viciós, però al final, comenta el traductor, ens fa llàstima i fins i tot podem entendre per què Helen el va estimar. Anne Brontë creia fermament en la doctrina de la salvació universal, en la redempció eterna després del traspàs humà. De petita, quan les germanes grans van ser enviades a escola, Anne va romandre a casa sota la influència de la seva tia, que tenia fortes creences metodistes que van deixar petja en Anne, fins a tornar-se força sensible i melangiosa.

El missatge d'Anne Brontë, diu el traductor, és clar: la societat botxineja la dona, en aquella època victoriana. D'altra banda, la novel·la és una resposta realista als ambients romàntics de violència i conflictes que amaren les creacions de les seves germanes.

L'any 1913, reporta el traductor, May Sinclair va dir que quan Helen Huntingdon tanca al seu marit la porta del dormitori pels nassos, l'estrèpit es va sentir per tot Anglaterra. Durant aquella època, una dona casada no podia gaudir d'una existència legal independent del marit, no podia tenir propietats a nom seu, ni sol·licitar el divorci, ni controlar la custòdia dels fills.

Tomba d'Anne Brontë, al cementiri de l'església de St Mary's Churchyard, a Scarborough.

Lluís Bonada